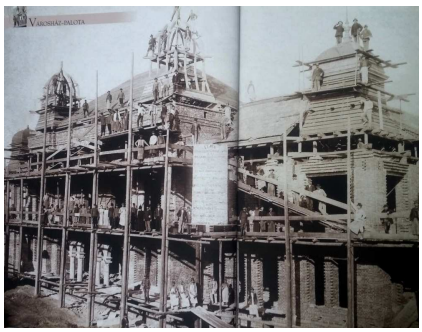

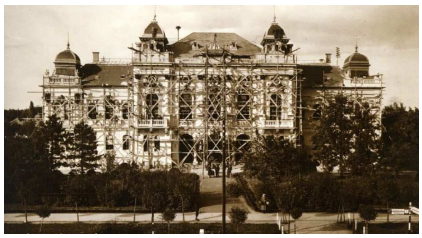

K I S Ú J S Z Á L L Á S

Szabadság tér 1., 1 hrsz-ú

ingatlanon álló

Városháza

energetikai fejlesztési munkáihoz

szükséges

építéstörténeti

kutatási dokumentáció

Építtető:

Kisújszállás Város Önkormányzata
5310 Kisújszállás,
Szabadság tér 1.

Készítette:

Virányi Zsolt

építész, tervező- és
műemlékvédelmi szakmérnök,
műemléki szakértő 21-0272

2016. április

Tartalomjegyzék

1. Bevezető

2. Előzmények

3. Kisújszállás elhelyezkedése, környezete

4. Településtörténet, néveredet

5. A Városháza építéstörténete

6. Az épület építészeti leírása

7. A tervezett beavatkozások műemléki szempontú vizsgálata

8. Összegzés

9. Nyilatkozat

10. Felhasznált irodalom és forrásjegyzék

11. Archív tervek

12. Archív fényképdokumentáció

13. Jelenlegi állapotot ábrázoló fényképdokumentáció

14. Értékleltár

1. Bevezető

A régészeti lelőhelyek és a műemlékek kulturális, történeti környezetünk részei, ezért a védett örökségi elemekkel kapcsolatos beruházások tervezését a kulturális örökség védelmével összhangban kell megoldani. Ezt célozza a 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről (a továbbiakban: Kötv.) és a 39/2015. (III.11.) Korm. rendelet a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról (a továbbiakban: Korm. rendelet).

A Korm. rendelet 34. § (5) bekezdése értelmében: ,,A védett műemléki értéket érintő tevékenységeket jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott esetekben jellegüktől függő, jogosultsághoz kötött szakági kutatásnak kell megalapoznia, ha e kutatás eredménye a tervezett tevékenység elvégzése előtt még nem áll rendelkezésre".

Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI.8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Eng. R.) 8. melléklet III. fejezete alapján:
5. Nyilvántartott műemléki érték, műemléki védelem alatt álló építmény átalakítása, bővítése, felújítása, korszerűsítése, helyreállítása esetén az építészeti műszaki dokumentációnak – az 1–4. pontban meghatározottakon túl – alábbiakat kell tartalmaznia:
5.2. építmény részleges, a történeti térszerkezetet, illetve részleteket érintő terv esetén a beavatkozással érintett részre vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott tartalmú építéstörténeti kutatási dokumentációt. Az építéstörténeti kutatási dokumentáció tartalmát a Korm. rendelet 9. melléklet D. pontja részletezi.

A régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló 439/2013. (XI.20.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdése alapján szakértői tevékenységnek minősül a műemléki területen:
a) műemléki érték dokumentálása szakterületen:
   aa) a műemléki érték dokumentálása: inventarizáció, műemléki revízió, vonalhálós alakhű műemlékfelmérés, értékleltár, építéstörténeti tudományos dokumentáció, értékvizsgálat, védetté nyilvánítási dokumentáció önálló elkészítése.

Jelen munkát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével történhet.

2. Előzmények

Kisújszállás Város Önkormányzata a tulajdonában álló Városháza épület energetikai fejlesztésének megvalósítását határozta el, mivel a jelentős méretű műemlék épület fenntartása energetikai szempontból korszerűtlen szerkezetei miatt egyre inkább megterheli a város költségvetését. A fejlesztés során kiemelt szempont, hogy az elvégezni tervezett munkák az értékes és településképi szempontból is meghatározó műemlék épület külső megjelenését hátrányosan ne változtassák meg. A tervezett felújítás során tartószerkezeti beavatkozásokra nem lesz szükség. Az épületre vonatkozóan a korábbi felújításokhoz eddig építéstörténeti kutatási dokumentáció munkarész még nem készült.

A műemlék épületekre vonatkozó jogszabályi előírások alapján a jelenleg tervezett felújítási munkák engedélyezési tervdokumentációjához el kell készíteni az épületnek a tervezett tevékenységgel érintett részére vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott tartalmú építéstörténeti kutatási dokumentációt, melynek készítését a fejlesztési munkák építész tervezője megrendelt.

3. Kisújszállás elhelyezkedése:

Kisújszállás az Alföld szívében, Jász-Nagykun-Szolnok megye egyik legtradicionálisabb kistérségében helyezkedik el.[1] A város három középtáj (Nagykunság, Hortobágy, Nagy-Sárrét) peremén fekszik. A területét átszelő természetes és mesterséges vízfolyások árvíz és belvíz szempontjából súlyosan kitetté teszik, különösen termőföldjeinek hasznosíthatósága vonatkozásában. Kisújszállás város igazgatási területe geológiai szempontból az ős Duna, illetve az ős Sajó-Hernád folyók hordalékkúp szegélyei közé eső területsávban található. A 4. számú főútvonal az országos és nemzetközi vérkeringésbe is bekapcsolja a várost. A Budapest-Záhony villamosított vasútvonal a közlekedési infrastruktúra másik meghatározó eleme.

4. Településtörténet:

Kisújszállás a történelem során többször elpusztult. Legkorábbi ábrázolása az 1783-as I. katonai felmérés. Népszámlálásokból tudjuk, hogy ekkorra már jelentős lélekszámú település.

Az I. katonai felmérés térképe (1763-1785)

A szabályosság ellenére van néhány nagyon jellemző városszerkezeti elem és jellegzetesség. Az első talán leginkább szembeötlő a 4-es út gimnáziumnál történő elágazása. Ezt a pontot a teresedés sarkán álló üzlet műemlékileg is értékes épülete fogja meg, bizonyos fokig lezárva a városközpontot. Jól megfigyelhető az első katonai felmérésen, hogy akkor még a mai Vásár utca volt a fontosabb útvonal, valószínűleg a környező mocsárvilág miatt. Jellegzetes a tömbbelsőket feltáró zsákutcák rendszere, melyek nem túl hosszúak és nem is sikátor jellegűek.

[1] https://hu.wikipedia.org/wiki/Kisújszállás

Vályi András (1796.) leírása alapján: KISÚJSZÁLÁS. Népes szabad magyar helység a' Nagy Kunságban, az előtt *Péter Szálásának* hivattatott. Lakosai többnyire, mind reformátusok, lakó helye vólt a' Kunok Kapitánnyának, nevezetesen itten lakott Illési István Kapitány is, a' ki a' pártot ütött Túrinak elfogattatásáért arany lántzal ajándékoztatott meg M. Terézia királynétól. A' Tiszának Mirho nevezetű híres fokából ki folyt sok víz által, határjának lapos nagy része, majd 12 esztendeig haszna vehetetlen sivatag rétté tétetett; de a 1786dikban, 20000 embernek munkálkodásaik, és a 250000 marháknak igázásuk után erőss töltést készíttetett, melly által meg mentetvén a' sok föld, most nagy hasznot szolgáltat. Határja elég jó, réttyei kövérek, legelője tágas, hala is bőven van néha, nádgyok elég terem, fájok nints, borok is van, piatzok Debreczenben 8, Miskóltzon 12, Szolnokon 6 mértföldnyire.[2]

II. katonai felmérés térképe (1806-1869)

A táji adottságok jelentős mértékben nem befolyásolták a település szerkezetét. Egyetlen jelentősebb meghatározó elem a várost északról határoló vizenyős terület. Ennek szélén húzódik a mai 4-es számú út. A város viszonylag szabályos szerkezetének kialakulásában az egy időpontban történő visszatelepülés, visszatelepítés is fontos szerepet játszhatott. Jellemző, hogy a későbbi katonai felmérések szinte változatlan formában ugyanezt a település szerkezetet ábrázolják, némiképp kibővített formában. Kisújszállás település szerkezetének értékét is ez a viszonylagos szabályossága adja.

Fényes Elek (1851.) leírása alapján: Kisujszállás, magyar város, a Jász-Kun megyében, a nagykunsági járásban, a pest-debreczeni országutban, Pesthez 16, Debreczenhez 8 mfld távolságra. Van 9159 lak., kik közt 9108 ref., 11 kath., 40 n. e. óh., nagy és derék ref. anyatemplommal, jó vendégfogadóval. Róna határa gazdag fekete föld, melly minden gabonát uzsorával térit vissza. Az ugynevezett Takács görög-dinnyéje híres; Kardszag felől a Kara János mocsár terül el. Van itt 202 kézmüves, 840 polgár, 1593 ház. A nők sok baromfit tenyésztenek, s evvel Pestre kereskednek.[3]

[2] Magyar Országnak Leírása. Készítette: Vályi András Királyi Magyar Universitásbéli Professzor. Budán, a Királyi Universitásnak Betűivel. 1796.

[3] Magyarország geográfiai szótára
Kiadta: Fényes Elek. Pesten, 1851. Nyomtatott Kozma Vazulnál.

A II. katonai felmérés térképén jól kivehető Kisújszállás jelenlegi települési formája. Említésre méltó jellegzetessége Kisújszállásnak a második katonai felmérésen már jól látható Móricz körút, a valamikori Mária Terézia körút.

III. katonai felmérés térképe (1869-1887)

A Pallas Nagy Lexikona alapján: Kisújszállás (Kis-Újszállás), rendezett tanácsu város Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében, (1891) 2610 házzal és 12,527 magyar lakossal (közte 11,444 református, 621 római katolikus és 401 izraelita); van református gimnáziuma, ipariskolája, ipartestülete, járásbirósága és adóhivatala, vasúti állomása, posta- és táviróhivatala és postatakerékpénztára. Itt jelenik meg a Kisújszállás és vidéke c. hetilap (III. évf.). Termékeny határa 19,786 ha.[4]

II. világháborús katonai felmérés térképe (1940-1944)

A város viszonylag szabályos utcahálózatú, halmaz szerkezetű. A legjelentősebb befolyásoló elem, a város szélén húzódó vizenyős terület volt. Kisújszállás szerkezetének értékét is ez a

[4] Pallas Nagy Lexikona, 10. köt., Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, Budapesten 1895.

viszonylagos szabályosság adja. Jellegzetes a tömbbelsőket feltáró zsákutcák rendszere, mely hangulatát, megjelenési formáját tekintve, helyi értéket is képvisel.

A város szerkezetét alapjában az utcák rendszere, a területfelhasználás határozza meg. A város terület-felhasználását alapjában a különböző intenzitású lakóterületek elhelyezkedése, a zöldterületek lehetőség szerint egybefüggő rendszere, a meghatározó jelentőségű intézmények és ipari-gazdasági területek, elhelyezkedése határozza meg.

Kisújszállás jellegzetes és értékes adottsága, a vasútállomás déli oldalán létesült Erzsébetliget, a mellette lévő városi sportcentrum, a strandfürdő jelentős fejlesztésre szánt területe, a széles gesztenyefasorral övezett Rákóczi utca, a Szabadság tér és Kálvin tér által alkotott impozáns együttes.[5]

5. A Városháza építéstörténete:

Kisújszállás régi, földszintes városházájáról nem sokat tudunk, fénykép nem maradt fenn róla, csak egy 1850. április 20-án készült átalakítási tervrajz, mely az épület délkeleti sarkának részletét ábrázolja.[6]

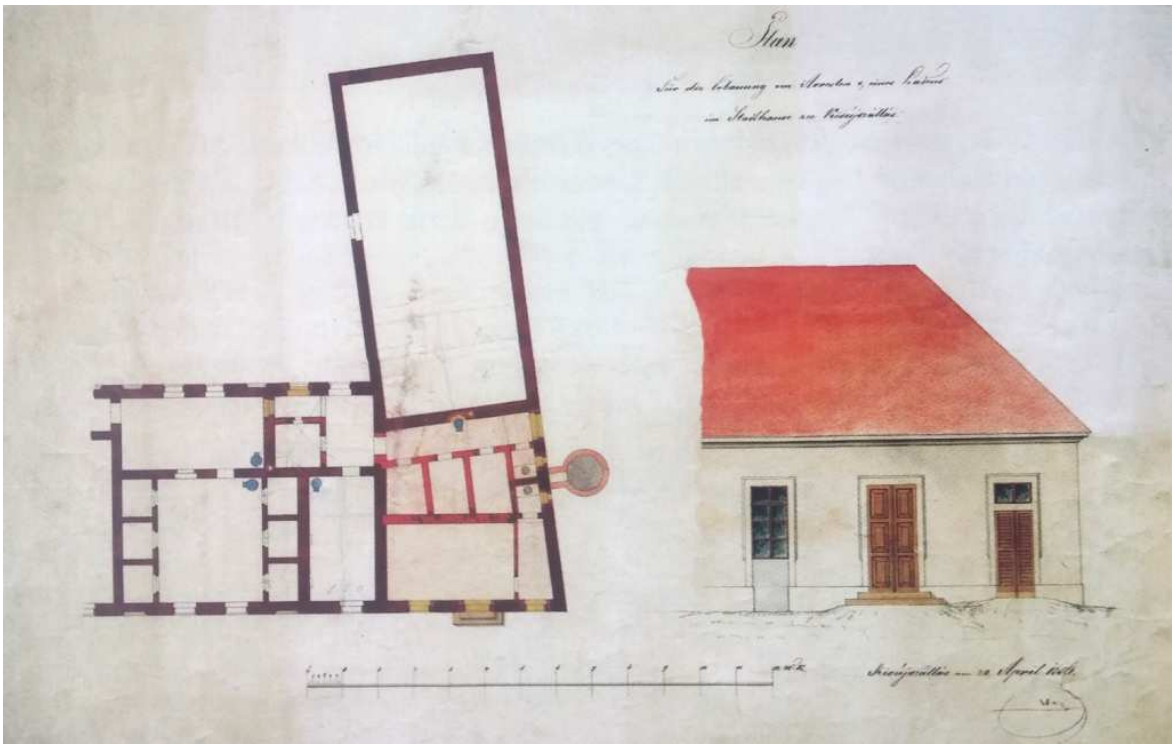

Az egyszerű homlokzatképzésű, barokk stílusú épület tervrajzán megfigyelhetők az épület fűtésére használt kerek kályhák, az utcai homlokzat nyílásainak ritmusát adó vakablakok-ablakok-ajtók rendszere és a terv szerint eltérő színnel jelölt, átalakításra kerülő sarki helyiségekben elhelyezett illemhelyiségek kialakítása.

[5] Kisújszállás város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2015. készítette: Cívisterv Várostervező és Építész Iroda
[6] „Más vót az ílet…" A régi Kisújszállás képekben. Szerkesztették: Dr. Ducza Lajos, Kocsisné Monoki Julianna, Szepesi Jenő; Kiadó: Kisújszállás Város Önkormányzata, 2012.

Kataszteri térkép az 1800-as évek végéről, melyen még a régi városházát ábrázolják.[7]

Az új városháza építésének igénye már az 1890-es évek elején felmerült, amint arról a városi építési bizottság 1892. február 11-i ülésének jegyzőkönyve tanúskodik. A jegyzőkönyvhöz tartozik két, kockás papírra szabadkézzel rajzolt, dátum és aláírás nélküli tervezet (homlokzat, földszinti és emeleti alaprajz), melyek U-alaprajzú, közép- és sarokrizalitokkal ellátott, pavilontetős épületet ábrázolnak; a középszárny közép-, az oldalszárnyak udvari oldalfolyosósak, a földszinti helyiségek keresztboltozatosak; a főlépcsőház a középrizalit udvari oldalán, a melléklépcsőházak az oldalszárnyak végében. A középrizalit utcai oldalán a földszinten négyoszlopos, hatosztatú csarnoktér, fölötte két emelet.

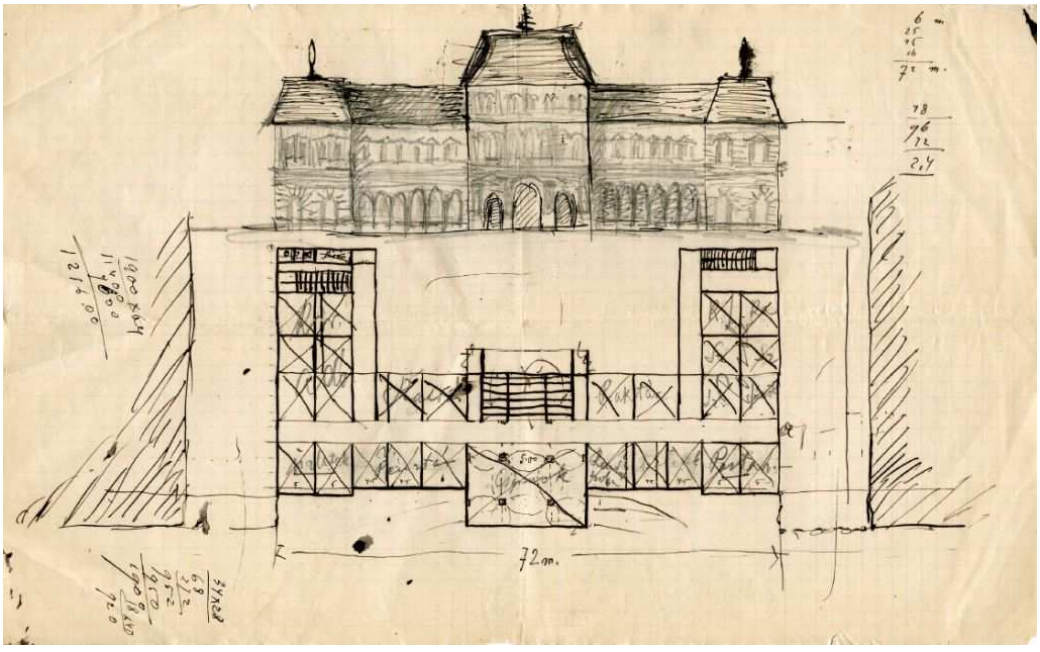

Döntés az építkezésről végül 1896-ban született, a tervpályázati hirdetményt 1897. október 21-én tették közzé. A terveket először öt fős szakmai bizottság bírálta el, melynek tagja volt Alpár Ignác is. A szakmai bírálók a később megvalósított tervet 22 elbírált pályaterv között a 12. helyre tették. 1898. május 19-én a városi képviselőtestület hozott döntést a terveket

[7] A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ műemléki nyilvántartásából

illetően: ők az első helyre Schreiner Ede, a másodikra Gabos és Zyzek, a harmadikra Módl Lajos tervét tették. Ezt a három tervet kellett elbírálnia a városi építésznek, szigorúan megvalósíthatósági, költségvetési szempontból. 1898. november 29-én kelt levelét azzal kezdte, hogy az első helyezett Schreinert diszkvalifikálta azzal az indokkal, hogy nem rendelkezik műegyetemi diplomával, csak iparrajziskolaival, így „az építő-művészeti, tehát magasabb színvonalon álló építészi czim használatára és ezen foglalkozás önálló űzésére" nem jogosult. A továbbiakban a második és harmadik helyezett tervek költségvetésének és egyéb jellemzőinek összehasonlítása után a valamivel drágább második helyezett tervet ajánlotta kivitelezésre, ám a város másképp döntött: az olcsóbb és átdolgozásra kevésbé szoruló, eredetileg „Arte et diligentia" (művészettel és szorgalommal) jeligével beadott, Módl-féle pályatervet fogadták el megvalósításra. A kivitelezést Reisman Herman és Grósz Benő kisvárdai építőmesterek vállalták, a szerződést 1899. május 18-án kötötték meg. Az építkezés 1899. június 25-től 1900. augusztus 15-ig tartott, az első közgyűlést 1900. szeptember 4-én tartották az új városházán.

Az emeleti nagyterem (díszterem) gerenda-rabic szerkezetű födéménél már a kivitelezés során, 1900 májusában „hiányok" (repedések, gerendatörés) mutatkoztak. Bár ezeket orvosolták, a nagyterem födéme mindig is az épület gyenge pontja maradt: 1903-ban a kérdés ismét napirenden volt, ezúttal a gerendák „vörös korhadása" miatt, amely 66 gerendából 24-et érintett. A meglévő iratanyagból nem derül ki, hogy a szükséges beavatkozás megtörtént-e. Az 1905-ben kelt költségvetés, mely a külső felújítási munkákról szól, a födémet nem említik.

Az 1910-es iratanyag kisebb-nagyobb, főleg esztétikai jellegű felújítási munkák elvégzéséről tanúskodik. A „rabitz födém felerősítés"-ét ekkor elvégezték.

1912-13 között főleg belső, részben külső helyreállítási munkákat végeztek. Ekkor a nagyterem tetőszerkezetébe 2 db egyenként 12 m hosszú, kb. 1,5 m magas és kb. 9 mázsa súlyú vas rácsostartót helyeztek el, amelyekre felfüggesztették a nagyterem mennyezetét. Ez természetesen falkiváltásokkal és egyéb munkákkal is járt, így került a díszterem és azon túl az egész épület teljes körű esztétikai felújításra (külső-belső vakolatok, festés, mázolás, bádogozás, héjazat, stb.). Ekkor vezették be az épületbe a villanyvilágítást is.

A város 1913-as térképén a mai állapotnak csak az elvi lehetősége látható. A jelenlegi telekállapot első dokumentálása ebben az iratanyagban egy 1947-es helyszínrajz. 1925-ben vízelvezetési (esővíz, szennyvíz) munkák folytak, 1929-ben tetőjavítás – ennek keretében a díszterem fölötti tetőzet cseréphéjazatának eternitre cserélése – történt. 1931-ben került sor az első nagyobb szabású funkcionális átalakításra az épületben: a királyi adóhivatal költözött az É-i szárny emeleti helyiségeibe. Az itteni öt helyiségből válaszfalak építésével tíz szobát alakítottak ki, a folyosó végét lezárva pedig tizenegyedikként nyomtatvány-raktárat. Az építés után negyven évvel, 1938-ban a főispánhoz intézett vármegyei számvevőségi jelentés (1938. április 14.) és a város pénzügyi ellenőrének a polgármesterhez írott levele (1938. október 29.) is elszomorító képet fest a városháza állapotáról. Előbbiből idézem: „A városháza épülete a háború óta nem volt tatarozva. Az épület peremén és oldalain elhelyezett működő díszítmények állandóan hullanak, ami nemcsak anyagi kár, hanem életveszélyes is. Legutóbb a főbejárat felett több métermázsa súlyú gipszkorlát zuhant le, amikor is csaknem agyonütött egy arra haladó iparost. A tetőzet rossz, az eső is becsorog, a közgyűlési terem átázva. A mennyezet gipszes cementből készült összefüggő rabitz

szerkezet, amit a padláson utólagosan elhelyezett vas traverzák tartanak fenn sok-sok drót segítségével. A városi főmérnök kijelentése szerint a tartódrótok ellenálló ereje az idők folyamán rozsdásodás következtében annyira meggyengült, hogy bármely pillanatban tartani lehet az egész mennyezet összeomlásától."

A munkákkal dr. Möller Károly budapest építést bízták meg. Möller utóbb (1940. február 24.), a városháza felújításáról készített összefoglalójában tételesen és összegszerűen felsorolja az ekkor végzett munkákat, melyek között – a helyreállítási munkák mellett – megemlíti az óvóhelyek és a légoltalmi figyelő torony építését is. A kivitelezés tehát jobbára az 1939-es évben folyt.

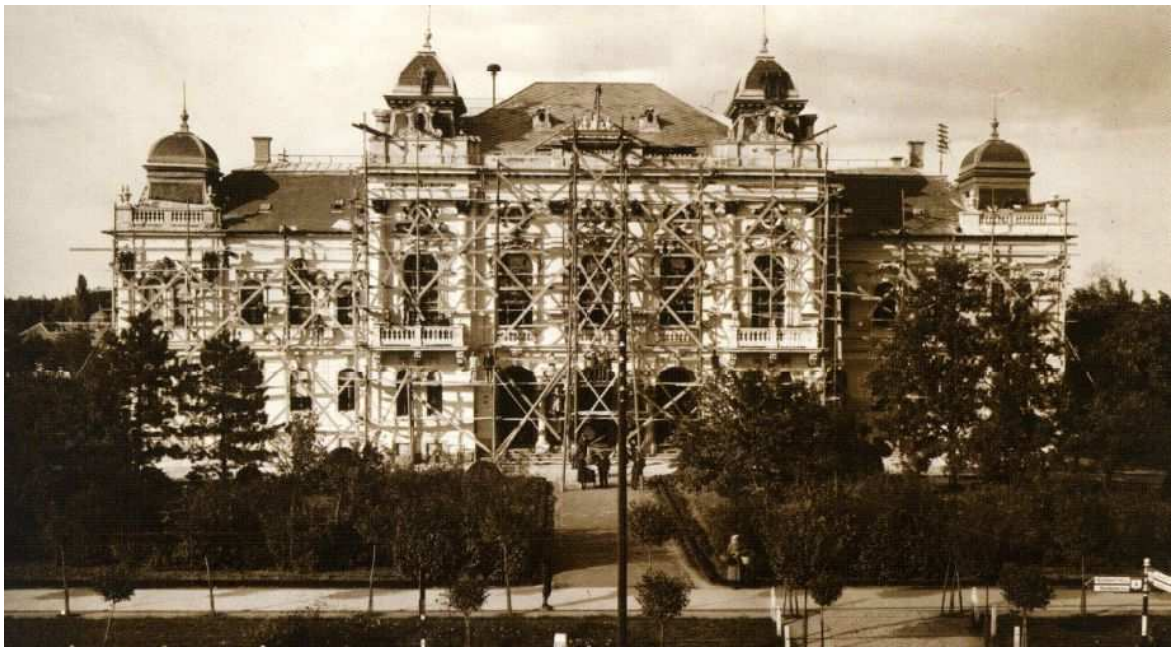

A II. világháborúban az épület találatot kapott, minek következtében a középrizalit sarokkupolái megsemmisültek, a tető le-, a díszterem kiégett. 1945. március 1-én már elkészültek a rajzok a „Nagyterem (és a sarokkupolák) leégett tetőszerkezetének újjáépítésé"-re, 1945. március 5-re elkészült a „Városháza. Leégett nagytermi tető helyreállítása. Farácsostartó méretezése" is. 1946. június 26-án kimutatás készült a városházi főlépcsőház vasbeton mennyezetének betongömbvas szükségletéről; feltehetően ezt követően, együtt került sor a díszterem és a lépcsőház helyreállítására.

1947-ben már a városháza környezetének rendezését tervezik: a már említett helyszínrajz a mai Deák Ferenc utca D-i oldalán romos épületek, udvari melléképületek bontását, a telkek kisajátítását, új szabályozási vonalakat jelez. A díszterem felújítása 1946-ban valószínűleg nem volt sem teljes körű, sem végleges, mert 1956-ban ismét napirendre tűzték. Az iratanyagban fellelhető ceruzával készült vázlatrajz a díszterem É-i falának megközelítőleg a mai, lecsupaszított állapotát mutatja; a terem „fényét" – amint az iratokban ennek szintén nyoma van – faburkolattal (lambéria), falikarokkal emelték némileg. A következő - teljes körűnek tervezett - felújításra 1963 folyamán került sor. Úgy tűnik azonban, hogy a munkák nem teljesen, vagy nem megfelelő minőségben valósultak meg, mert 1969-ben ismét szükség volt homlokzat-felújításra. A városházi archív anyagban az utolsó iratcsomó 1972-es

dátumú: a parkban álló épület tatarozását, illetve „a pince egy részének belső tatarozását, sportolók részére edző és szociális helyiséggé alakítását”-t dokumentálja.

6. A Városháza építészeti leírása:

A Városháza ingatlana a városközpontban, három oldalról közterületekkel határolt, nagyméretű, önálló elnevezéssel (Szabadság tér) bíró telek, melyen szabadon álló beépítéssel áll a Városháza.

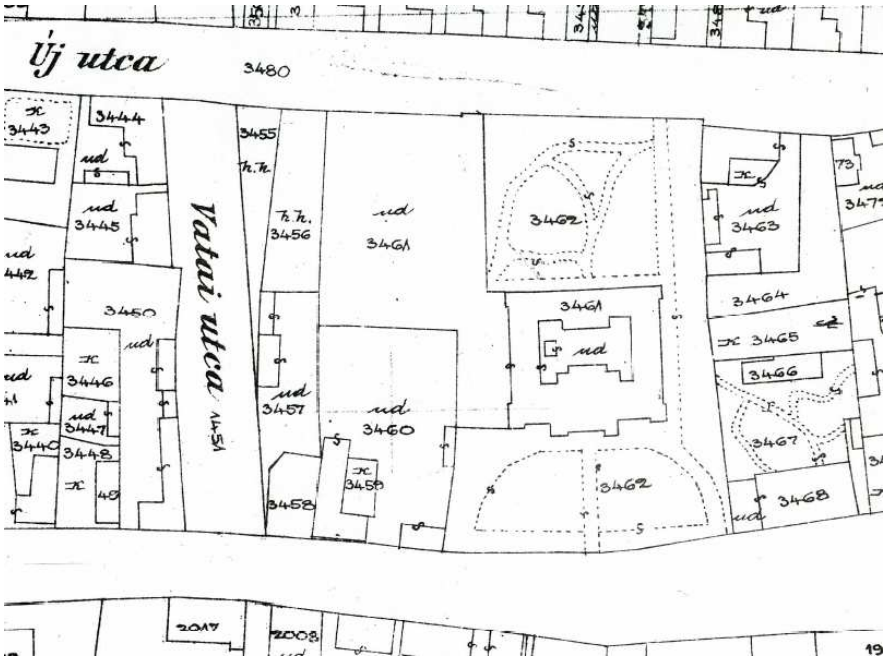

Kataszteri térkép 1913-ból[8]

Négyzetes alaprajzú, zártudvaros, emeletes épület, mely Módl Lajos tervei alapján, neobarokk stílusban épült fel. Déli szárnyának közepén öttengelyes, kiemelkedő középrizalit, mindkét végén lekontyolt nyeregtetővel; a középrizalit sarkait és az épület sarkait sarokrizalitok hangsúlyozzák, négyzetes manzárd jellegű sisakokkal (ún. saroktornyok; a középrizalitéi a II. világháborúban elpusztultak, azóta sem állították helyre őket); az épületszárnyak fölött nyeregtető.

A homlokzatokon magas, tagolt lábazat; a földszintet az emelettől elválasztó tagolt osztópárkány, ezen körbefutó könyöklőpárkánnyal lezárt mellvédsáv; az emelet fölött háromrészes koronázópárkány; a rizalitok párkánya felett urnákkal díszített kőbábkorlátos, illetve tömör attika; a középrizalit középtengelyében a város ülő alakok tartotta kőcímere, a tömör attikán „VÁROSHÁZA” felirat.

A földszinti falfelületek vízszintesen sávozottak, a falnyílásokra ráforduló sávozással; az emeleten csak a falsarki lizénák sávozottak. A lábazatot tagoló pinceablakok fekvő téglalap alakúak, tagolt szalagkerettel; az épület többi nyílása félköríves záródású, helyzetének, jelentőségének megfelelő gazdagságú keretelésben: a földszinti ablakok könyöklővel és

[8] Védési dokumentáció, Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ, 2013.

figurális díszítésű zárókővel; a mellvédsávra ültetett emeleti ablakok tagolt szalagkeretben, architektonikus és/vagy növényi motívumos záradékdíszekkel, vízszintes vagy törtvonalú szemöldökkel.

A másfél emelet magasságú középrizalit földszintjén nyitott oszlopcsarnok, kettős oszlopokra támaszkodó ívekkel záródó nyílásokkal. Az emeleten nagyméretű ablakok, fölöttük gazdag keretelésű körablakok. A szélső tengelyeket oszlopszékre állított féloszlopok, a középsőket pilaszterek fogják közre; a szélső tengelyek alatt kőkonzolokon nyugvó, kőbábos korláttal ellátott erkély, a középsők alatt a mellvédmezőben kőbábos korlát.

A főbejárat a középrizalit már említett oszlopcsarnokából, három ajtóval, hátsó bejárat az északi szárny középtengelyében; mindkettő néhány lépcsőfokkal megemelve. Az előtér tükörboltozatos, stukkódíszes falakkal és boltozattal; mögötte a főlépcsőház előtere, toszkán oszloppárokon nyugvó keresztboltozatokkal. Tükörboltozatos lépcsőház, kő lépcsőfokokkal és kőbábos korláttal, a pihenőkben csillagmotívumos terrazzo-burkolattal, a falakon és a mennyezeten architektonikus stukkódísszel. Mellék- (hátsó) lépcsőház az északi szárny közepén, udvari rizalitban.

A földszint és az emelet egyaránt egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, keresztboltozatos folyosókkal és síkmennyezetes szobákkal. Díszterem a déli szárny középrizalitjának emeletén, tükörboltozattal, északi oldalán karzattal. Belseje az egykori gazdag díszítést nyomaiban is alig őrzi. Ennek oka a terem II. világháborús sérülése, pusztulása, illetve az ezt követő egyszerűsítő, a barokk díszítőelemek visszaállítását mellőző helyreállítás.

A díszterem mellett oszlopos előterekből nyíló kisebb tanácstermek. Az épületben részben építéskori nyílászárók, burkolatok, berendezési elemek.

Az épület mind központi elhelyezkedését, mind funkcióját tekintve az alföldi város leghangsúlyosabb, legfontosabb világi épülete; kifejező dokumentuma a századforduló paraszt-polgári öntudatának, a város akkori virágzásának.

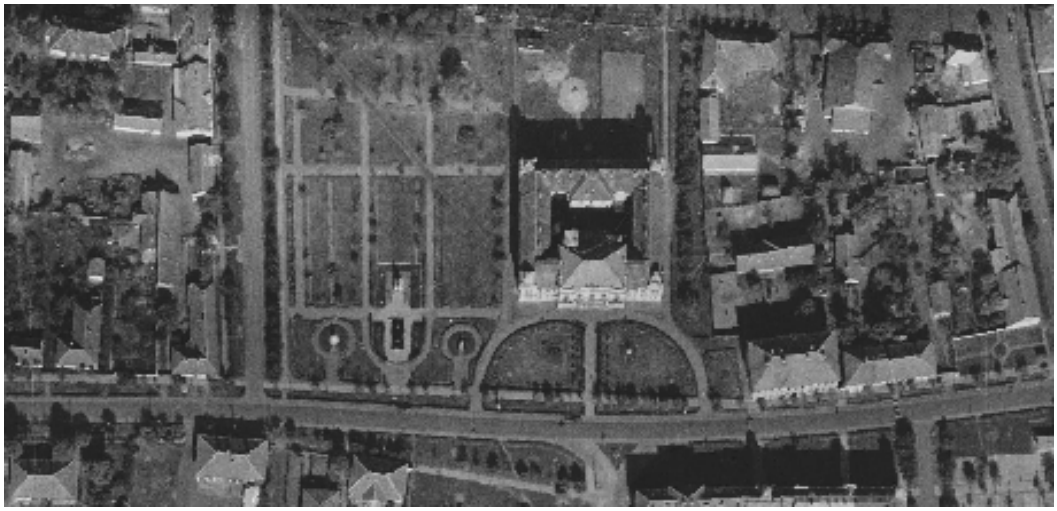

Légifelvétel 1959-ből a középrizalit saroktornyai nélkül[9]

[9] www.fentrol.hu, 1959. október 13-án készült légifelvétel

Az épület alapozása és falazata nagyméretű tömör tégla. Földszint feletti födémszerkezete acélgerendák közötti poroszsüveg boltozat. A gerendák kiosztása 80-100 cm közötti tengelytávolságra történtek. Nyugati végén lévő 6,1 x 4,24 m méretű terem födémlezárása kolostorboltozattal történt. Jellegzetessége, hogy a boltozat téglalap alakú helyiséget zár le 2,13 m magasságban lévő vízszintes vállképzéssel. Emelet feletti födém sík, héjazata natúr vörös színű szabvány méretű cserépfedés. A kupolákon antracit színű természetes kőpala fedés. Fafedélszékes nyeregtetős szerkezet. Alátámasztó szerkezete szerint, két állószékes szelemenes nyeregtető. Az emeleti záró födémtől sűrű gerendázattal függetlenített.

A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ (1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1.) tervtárában a korábbi felújításokról műszaki dokumentációk nem voltak megtalálhatók.

Az épületen megépítése óta többször végeztek állagmegóvási, felújítási, átalakítási munkákat. A főhomlokzat középrizalit feletti, II. világháborúban megsemmisült két tornyának újjáépítése 2013-ban történt meg. A díszterem feletti álboltozatos födémszerkezet többször átalakításra került. A külső homlokzat lábazati részét feltehetően mát többször lecserélték és sajnos többnyire cementes lábazati vakolatra cserélték. A nem megfelelő építőanyagok és technológia miatt ez a munka nem felel meg a műemléki elvárásoknak, felvizesedett, gátolja a vízszigetelés nélküli lábazati falak kiszellőzését.

A nyílászárók közül a pinceszint ablakait alakították át a legtöbbször és a legváltozatosabban. A különböző helyiségek és funkciók miatt szinte minden ablak más és más. Az 1930-as években kialakított óvóhelyek (légópincék) ablakait fém és beton anyagú ablakokkal látták el. Ahol gépészeti helyiség alakult ki, ott a kiszellőzés szerelvényeit láthatjuk. Az emberi tartózkodásra használt, fűtött helyiségeket igyekeztek hőszigetelt ablakokkal védeni. Több ablakból a pince külső megközelítésére szolgáló ajtót alakítottak ki és sok pinceablak került befalazásra.

Feltehetően a II. világháborús károknak tudható be, hogy a díszterem 5 db nagyméretű ablakszerkezete sem eredeti. A régi képeken és a tervrajzon is megfigyelhető, hogy megépítésük idején ezek a nyílászárók voltak a legdíszesebbek. A világháború után készült képeslapokon viszont már a ma is látható egyszerűbb szerkezeti kialakítással láthatók. A 2 db erkélyajtóval is ellátott szerkezetnél az ajtók egészen újszerű (legfeljebb 30 éves) szerkezetek.

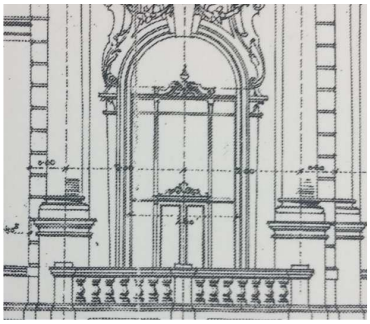

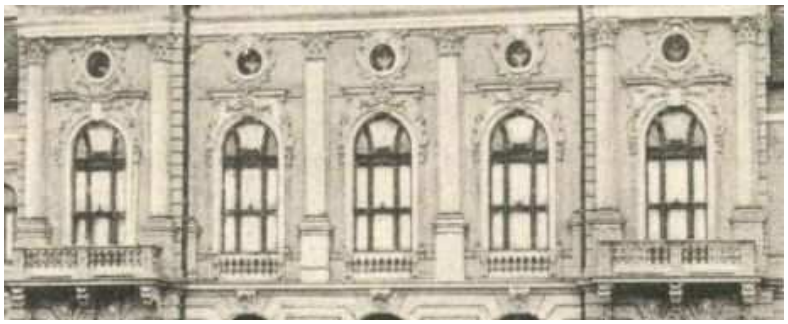

Az épület tömege ma is az eredeti állapotát őrzi, 2013 óta műemléki védelem alatt áll, védését az egyes ingatlanok műemlékké nyilvánításáról, egyes ingatlanok műemléki védettségének megszüntetéséről, valamint egyes műemlékvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 70/2013. (XII.16.) BM rendelet mondta ki. A ma látható későbarokk stílusú épület a település egyik legrégebbi, archaikus formájában megőrződött építészeti alkotása, ezért műemléki helyreállítása, hosszútávú megőrzése fontos feladat.

GPS koordináta: EOV 779388 209663, WGS84/GPS 47.218353, 20.75592

7. A tervezett beavatkozások műemléki szempontú vizsgálata:

A jelenleg tervezett energetikai fejlesztési munkák során a legfontosabb feladat az épület nyílászáróinak felújítása. A műemléki értékek figyelembevételével a meglévő ablakok felújítása, részleges vagy teljes cseréje tervezett a nyílászárók értékeinek függvényében.

A megrendelő, Kisújszállás Város Önkormányzata „Energiahatékonyság és megújuló-energiaforrás használat fokozása” című pályázathoz készítteti az engedélyezési terveket. Az elvégezni tervezett munkák során az épület külső ablakainak külső szárnyai kicserélésre kerülnek, új szárnyat kapnak 2 rétegű hőszigetelésű üvegezéssel. A belső oldali ablakszárnyakat fel kell újítani. A belső udvari nyílászárók teljes szerkezete ki lesz cserélve, jellegét megtartva 2-3 rétegű hőszigetelt fa nyílászáró kerül majd beépítésre. A pince

ablakok belső szárnyai lecserélésre kerülnek, fa szerkezetű hőszigetelt üvegezésűre. A külső oldali üvegezett rácsokból az üvegezés eltávolításra kerül a rácsokat pedig helyreállítják. Azok a pincenyílások melyek most szellőzők vagy ajtó van rajtuk azok eltávolításra kerülnek és a többségben lévő nyílásokkal megegyezőre lesznek kicserélve. Az ajtóknál hasonló az eljárás mint az ablakoknál. Az utcai homlokzati nyílászáróknál csak üvegezés csere és szerkezet felújítás készül. A belső oldali udvari ajtók esetében teljes szerkezet csere lesz, hőszigetelt üvegezésű fa ajtókra.

A padlásfödém méretezett hőszigetelést kap a meglévő téglaburkolatra fektetve, majd ezen kialakítva lesz egy szervizjárda. A teljes épületen utólagos vízszigetelést kell elvégezni, felújító-szárító WTA-minősítésű vakolattal kell ellátni a homlokzatot. A homlokzaton a hiányzó párkányrészeket pótolni kell. Energiahatékonyság szempontjából az udvari déli homlokzatra napelemek felszerelésére kerülne sor.

Szakértői vélemény:

Homlokzatok felújítása:

A homlokzat teljes felülete rossz állapotú, de főként a lábazati részeken, a földszinti ablakpárkányok alatti részeken tapasztalhatók a felszívódó talajnedvesség okozta károsodások. A cementes lábazati résznek teljes felületen javasolt az eltávolítása. A talajnedvesség kipárolgásának elősegítése érdekében szellőző vakolatból új felületképzést kell kialakítani. A lábazat vakolata már nem eredeti, teljes felületen kicserélődött cementes vakolatra, ezért itt korábbi festésrétegek előkerülésére már nem lehet számítani.

A homlokzatok felújítása során esetlegesen előkerülő rejtett, elfalazott vagy átépített szerkezetek a tervekben szereplő műszaki megoldásokat is módosíthatják.

Párkányok, eresz- és oromfal lefedések cseréje:

Az épület homlokzatainak felső részein a legtöbb vakolat-károsodást a párkányok, ereszek és oromfalak nem megfelelően elkészített lemezfedései, valamint az ereszkapcsolat környezetében kialakult beázások okozták. Ezeket újrakészíteni szükséges. A vakolt felületek részleges cseréje műemlékvédelmi és műszaki szempontból is indokolt. A tagozatok, párkányok kizárólag vakolatból készülhetnek, különböző kialakítású hőszigetelő anyagokból nem.

Nyílászárók cseréje, javítása:

Meghatározó kiindulási szempontok

- Történeti épületeink nyílászáróit épített örökségünk megbecsült részeként kell kezelnünk.
- A védett műemléki értéknek - műemléknek - a részelemei, tartozékai, így nyílászárói is védettek. Mindennemű beavatkozás csak a műemléki érték fenntartására vonatkozó rendeletek útmutatása, ill. betartása mellett végezhető.
- A kiemelkedő szakértelemmel gyártott és több száz éves folyamatos tökéletesítés során kikísérletezett, hagyományos ablakszerkezetek jelentős értéket képviselnek, mivel kiváló anyagból készültek, élettartamuk folyamatos karbantartással hosszú időre biztosítható.
- Kutatási eredmények bizonyítják, hogy a jó állapotban fennmaradt hagyományos ablakok tulajdonságai viszonylag egyszerű módszerekkel javíthatók, hőtechnikai, hanggátlási és légzárási szempontból az új szerkezetekkel közel egyenértékűvé alakíthatók, ezért törekedni kell minél nagyobb mértékben történő megőrzésükre.

Helyszíni vizsgálat szemrevételezés alapján:

Az építésztervező által készített felmérési tervek alapján helyszíni szemlén, szemrevételezéssel rögzítettem a homlokzati nyílászárók jellemző állapotát, típusaik fizikai paramétereit és fajtáit.

Tekintettel a felújítással érintett jelentős számú nyílászáróra, az építéstörténeti kutatási dokumentáció nem tartalmazza minden egyes nyílászáró vizsgálati lapját és helyreállítási megoldását, csak a jellemző típusokra vonatkozóan tesz megállapításokat, ill. ad iránymutatást. Az egyes nyílászárók részletes vizsgálatára és felújítására vonatkozóan a későbbiekben készülő kivitelezési tervdokumentáció intézkedik.

Az építéstörténeti kutatási dokumentáció része az építési engedélyezési tervnek, de a felelős tervező feladatát, megállapításait és felelősségét nem veszi át!

Általános megállapítások:

A háromszintes épület homlokzati nyílászárói több, mint 115 éves fennállásuk alatt – a pinceszint kivételével - nagyobbrészt eredeti formájukban megmaradtak. Ennek valószínűsíthető oka az épület eredeti középület funkciójának, jellegének megmaradása,

másrészt a nyílászárók időtálló értékes faanyagból készült eredeti, értéktartó kialakítása. A pinceszintet érintő több átalakítási munka és az eredetitől eltérő rendeltetés szerinti használata (légópince, edzőterem, gépészeti helyiségek, stb.) több nyílászárójának átalakítását, illetve megszüntetését eredményezte.

A szemrevételezés során megállapítható volt, hogy a földszint és az emeleti szint eredeti fa nyílászáróinak többsége megmaradt. Fémszerkezetű homlokzati nyílászárók a pince helyiségeinél vannak.

A pinceszint ablakai nagyon sok átalakításon estek át, szinte minden helyiségben, minden ablak különböző. Az óvóhelyek (légópincék) ablakai fém és beton anyagúak, a gépészeti helyiségeknél a kiszellőzés szerelvényeit láthatjuk, az emberi tartózkodásra használt, fűtött helyiségeket igyekeztek hőszigetelt ablakokkal védeni. Három ablakból a pince külső megközelítésére szolgáló ajtót alakítottak ki és több pinceablak került befalazásra.

A földszinti és emeleti nyílászárók zöme fa szerkezetű, kapcsolt gerébtokos rendszerű, általában egy vízszintes tokosztású ablak, két-két felnyíló alsó, és egy felső szárnnyal, rúdzáras, rézkilincses vasalattal. Az ablakokon az utcai oldalon mind a tokosztás mind a szárnyak záró eleme díszes, oszlopfejes kialakítású. A földszinti ablakok egy részénél a két ablakréteg között egyszerű vasrácsozás van (kormányablak). Az ablakokat a külső homlokzat felöli oldalakon a falkávát teljesen beborító, vésett táblázatos kávaburkolat veszi körül, peremezve a falkáva belső oldalát is. A táblázatos falkáva burkolat a padozatig tart, beleértve a parapetet is. A félköríves záródású ablakoknál a belső falkáva általában nem követi a külső ívezetet, így a külső tok és szárnyrész íves, a belső téglány formájú. Az udvari ablakok egy részénél a kávabélletek elmaradnak, ill. redukált formában maradtak fenn.

A fa nyílászárók állapota anyagukat tekintve általánosságban elfogadhatóknak, stabilaknak mutatkoztak, de az időjárásnak kitett külső tok és szárnyszerkezet - jellemzően a vízvetőknél és talpmetszeti tokrészeken javításra szorulnak. Jelentősek a pászítási, zárási deformációk és kapcsolatok, olykor az üvegezések gittelése is hiányos a külső szárnyakon.

Az eredeti szárnyrész ablakkilincsek és kilincscímek zömmel megvannak, ahol hiányzik, az eredeti minták alapján legyárthatók vagy másodlagos rendeltetésű helyiségekből (raktárak, tárolók) pótolhatók.

A külső és belső ablakszárnyak üvegezése általában 3 mm-es húzott síküveg, hagyományos gittrögzítéssel. Az ablakok hőszigetelési képessége elmarad a mai elvárásoktól. A huzatmentesség, a megfelelő filtráció ahol jelenleg nem megfelelő, felújítás során egyszerű beavatkozással biztosítható.

Felújítási javaslat:

Befelé-befelé nyíló kapcsolt gerébtokos ablakok fokozott hőszigetelési igényeket kielégítő felújítása:
Az engedélyezési dokumentáció egyik alapvető célja az épület hőveszteségének minimalizálására szolgáló lehetőségek bemutatása a műemléki érték megtartása mellett. Ennek egyik fő területe a homlokzati nyílászárók hőszigetelő képességének növelés úgy, hogy az eredeti elemek megtarthatók legyenek.

Mivel a külső ablakszárnyak vannak a rosszabb állapotban és a felnyíló ablakok középső, függőleges ütközőprofilján lévő díszítésük is egyszerűen rekonstruálható, javasolható a külső ablakszárnyak jelenlegi méretekkel, erősített sarokkapcsolatokkal történő újragyártása és a legvékonyabb hőszigetelő üvegszerkezet beépítése (4mm üveg - 6 mm légrés - 4 mm low-E üveg= 14 mm). A hőszigetelés fokozására az üvegszerkezetbe gáztöltés is kerülhet, de ez a felújítás költségeit is jelentősen megnövelheti.

Szintén a költségkerettől függő beavatkozás lehet a belső üvegtáblák cseréje 4,0 mm vtg keménybevonatos low-E üvegre. A low-E üveg a sugárzásos hőveszteséget mérsékli, javítja a komfortérzetet, növeli az üvegek közötti légrés ellenállását, ugyanolyan áttetsző mint a síküveg.

Az újragyártott külső ablakszárny tömítése történhet horonymaratásos gumiprofilos kialakítással vagy öntapadós, felragasztható profilok alkalmazásával.

A külső oldali ablakszárnyak újragyártásánál figyelemmel kell lenni a szárnyak alsó felületeire kerülő vízvető profilok megfelelő kialakítására, alsó felületükön vízcseppentő horony bemarására, valamint a középső ütközőprofilon lévő alsó és felső díszítőelem felhelyezésére.

A külső tokszerkezeteknél az alsó vízszintes összekötő elemek állapotát ablakonként vizsgálni kell és szükség esetén a károsodott faelemet azonos profilméretű elemre kell cserélni.

Bejárati ajtók felújítása, cseréje:

Az épület északi homlokzatán lévő, a rendőrség által használt földszinti terület bejárati ajtaja rendkívül rossz állapotban van. Alsó részei korhadtak, részlegesen már szakszerűtlenül cserére kerültek, kilincse és zárcímere sem eredeti már. Mivel az ajtó folyamatos, intenzív használata elkerülhetetlen, a faanyagának állapotától kell függővé tenni, hogy felújítására vagy a szárnyak újragyártására kerüljön sor. Amennyibe újragyártás történik, az új szárnyakra a meglévő, eredeti pántok és felső nyitáshatároló felújítás után visszahelyezendők. Az új ajtószárnyakat külső-belső oldalon az ablakok színével megegyező barna színűre kell kezelni és a déli főbejárati ajtók kilincseihez és zárcímeréhez hasonló kialakítású vasalattal kell ellátni.

A belső oldali 2 db udvari kétszárnyú ajtó esetében teljes szerkezet csere tervezett, hőszigetelt üvegezésű fa ajtókra, de itt is minden vasalat, rács és eredeti díszítőelem felújítás után visszahelyezendő az új ajtószárnyakra. A meglévő ajtók felmérését követően az új ajtókról pontos gyártmánytervek készítése indokolt.

A nyílászárók felületkezelése:

Az archív fényképek és az ablakokon meglévő festékrétegek tanulmányozása alapján megállapítható, hogy a külső ablakszárnyak eredetileg a tokszerkezetekkel megegyező barna színűre voltak festve. Ez leginkább az archív kép ablakainak függőleges osztásán figyelhető meg. A hiteles homlokzat felújítás érdekében javasolható az újragyártott szárnyak esetén is a külső felületeken a barna szín alkalmazása.

A régi ablakok esetében a lenolaj és az alsó eredeti lenolajos festékréteg legtöbbször még tökéletesen tapad a fára. Ezt a réteget nem érdemes leszedni. A megöregedett és lepergő későbbi fedőmázolást kell eltávolítani az ablakokról. Ezt követően a fafelületeket nyers lenolajjal célszerű alapozni, majd lenolaj bázisú festékkel kezelni. A második és harmadik réteg festék már pigmenteket is tartalmazzon, ami védi az ablakot az UV sugárzás ellen.

A megfelelő olajfesték használata mellett nincs szükség további fedőmázolásra, ami idővel biztosan lepereg, mert a rideg máz nem tud a fával együtt mozogni. A fedőfestékekkel történő átfestések során egyre több felesleg keletkezik az ablakon, amitől aztán nehezen záródik. A lenolajfesték ezzel szemben nem képez plusz réteget az ablakon, ezért előnyösebb, mint a fedőfesték.

Újraüvegezés esetén a kittre (gittre) azonnal lehet a lenolajfestéket felhordani, míg oldószeres mázolást minimum 1 hét száradás után, de 1 hónap eltelte előtt kell alkalmazni. A

lenolaj alapú festékkel a teljes munkafázis az üvegezéssel együtt 13 nap. A legtökéletesebb és legtartósabb fa-üveg csatlakozást mind a mai napig a kitt (gitt) biztosítja. Előírás szerint a kitt fedésénél 1-2 mm-el „túl kell festeni”, hogy a festék az üvegen is rajta legyen, így nem tud az esővíz befolyni a kitt alá.

Kiegészítő felújítási munkák:

Az energetikai fejlesztéssel és a lábazati vakolatok eltávolításával egyidőben el kell készíteni az épület furatinjektálásos utólagos vízszintes talajnedvesség elleni szigetelését, mely a lábazatok visszajavítása után semmilyen látható beavatkozást nem jelent az épület homlokzati megjelenésében. A falszigetelés technológiájából adódóan ezeken a felületeken a belső vakolatok javítása és a helyiségek újrafestése is szükséges lesz.

Amennyiben a költségkeret lehetővé teszi, a belső udvar tetőfelületein el lehet helyezni napelemeket, napkollektorokat, mivel ezek a tetősíkok a külső közterületek felöl nem látszanak, de a belső udvar kis mérete és a homlokzatok magassága miatt a belső udvarról sem észrevehetőek.

Az épület energetikai teljesítményének további fokozását szolgálja a záródödém padlástér felöli hőszigetelése, mely a padlásburkoló téglákra elhelyezhető. Járható felület a födémtől függetlenített szerkezetű tetőszerkezet alsó kötőgerendáinak felső felületére erősített pallókból kialakítható.

A felújítási munkák során szükségessé váló bádogos szerkezetek cseréi, homlokzati díszítőelemek javításai az épület állagmegóvását szolgálják, ezért elvégzésük műemléki szempontból is indokolt.

A lábazatok felújításánál figyelemmel kell lenni a közelmúltban kialakított térburkolat és a lábazat csatlakozásának szakszerű kialakítására, hogy az épület körül meglévő járdán összegyűlő csapadékvíz ne károsítsa a lábazati vakolatokat és falszerkezeteket. Az épület jelentős méretű tetőfelületeiről lefolyó csapadékvíz elvezetése is megoldandó.

8. Összegzés:

Az előzőekben ismertetett építéstörténeti adatok alapján az épület tervezett helyreállítási, felújítási és energetikai fejlesztési munkái jelen építéstörténeti kutatási dokumentációban foglalt javaslatokkal műemléki szempontból elfogadhatók, mivel a tervezett építési tevékenységek hagyományos technológiákkal, az épület eredeti szerkezeti kialakítását, homlokzati megjelenését és szerkezeteit figyelembe véve, azokkal összhangban kivitelezhetők.

A tervezett munkák az értékes épület hosszútávú megőrzését és gazdaságos fenntartását segítik elő, ezért javasolható az építész tervdokumentációban szereplő kivitelezési munkák engedélyezése és megvalósítása. A felújítási munkák során minél nagyobb mértékben hagyományos technológiákkal és természetes anyagokkal dolgozni, hogy az új és a megmaradó régi anyagok együttdolgozása biztosított legyen.

9. Nyilatkozat

E kutatási dokumentáció készítője nyilatkozik arról, hogy a tervezett megoldás megfelel a műemléki érték megőrzésével összefüggő örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak, az azokban meghatározott követelmények betartásra, a műemlékvédelmi szempontok érvényre juttatásra kerültek. Az építéstörténeti kutatási dokumentáció és értékleltár elkészítésére jogosultsággal rendelkezik.

Jelen munkát a „szerzői jogról" szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével történhet.

Debrecen, 2016. április

Virányi Zsolt

építész, tervező- és műemlékvédelmi szakmérnök É-09-0605
műemléki szakértő műemléki érték dokumentálása szakterületen 21-0272
+36-30-600-3974, zsolt.viranyi@gmail.com

10. Felhasznált irodalom és forrásjegyzék:

Magyar Országnak Leírása. Készítette: Vályi András Királyi Magyar Universitásbéli Professzor. Budán, a Királyi Universitásnak Betűivel. 1796.

Magyarország geográfiai szótára
Kiadta: Fényes Elek. Pesten, 1851. Nyomtatott Kozma Vazulnál.

Pallas Nagy Lexikona, 10. köt., Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, Budapesten 1895.

Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ (Fotótár, Könyvtár)

„Más vót az ílet…" A régi Kisújszállás képekben. Szerkesztették: Dr. Ducza Lajos, Kocsisné Monoki Julianna, Szepesi Jenő; Kiadó: Kisújszállás Város Önkormányzata, 2012.

Védési dokumentáció, Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ, 2013.

Internet:

www.fentrol.hu

http://hu.wikipedia.org/wiki/Kisújszállás

http://postcards.hungaricana.hu/hu/

11. Archív dokumentációk

Kisújszállás Város Önkormányzata birtokában jelentős anyag mennyiségű archív tervdokumentáció lelhető fel az épületről.

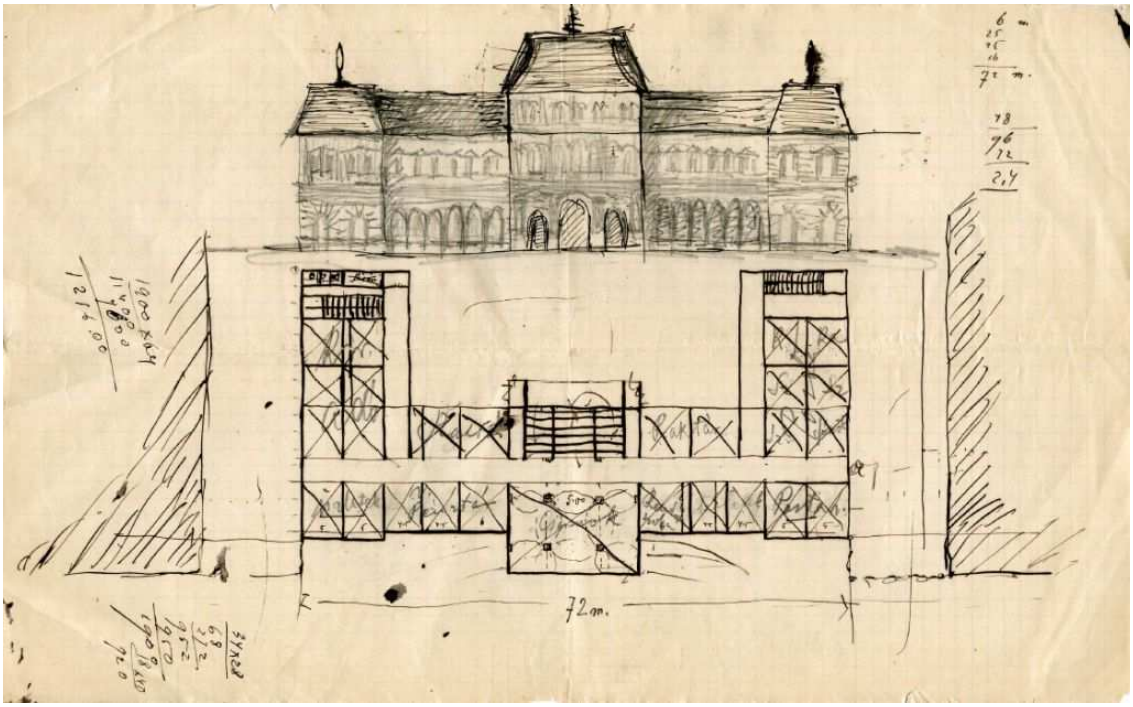

Tervvázlat 1892-ből

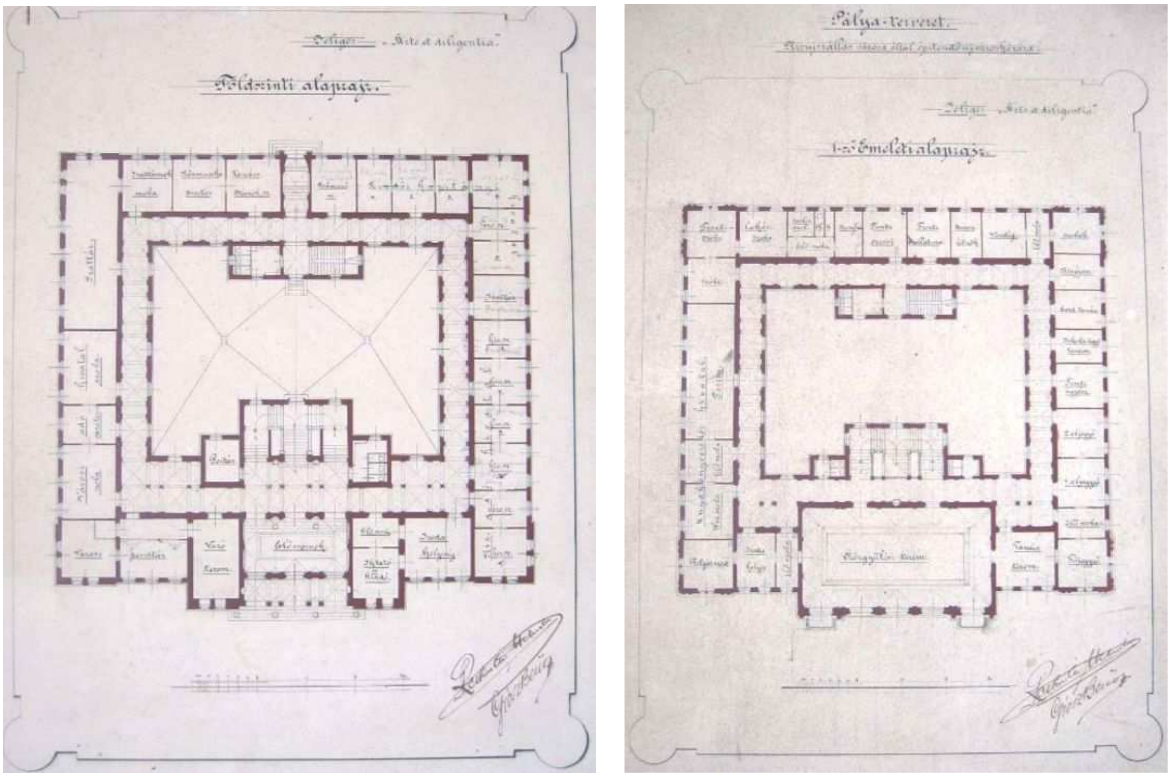

Pályázati terv 1898-ból

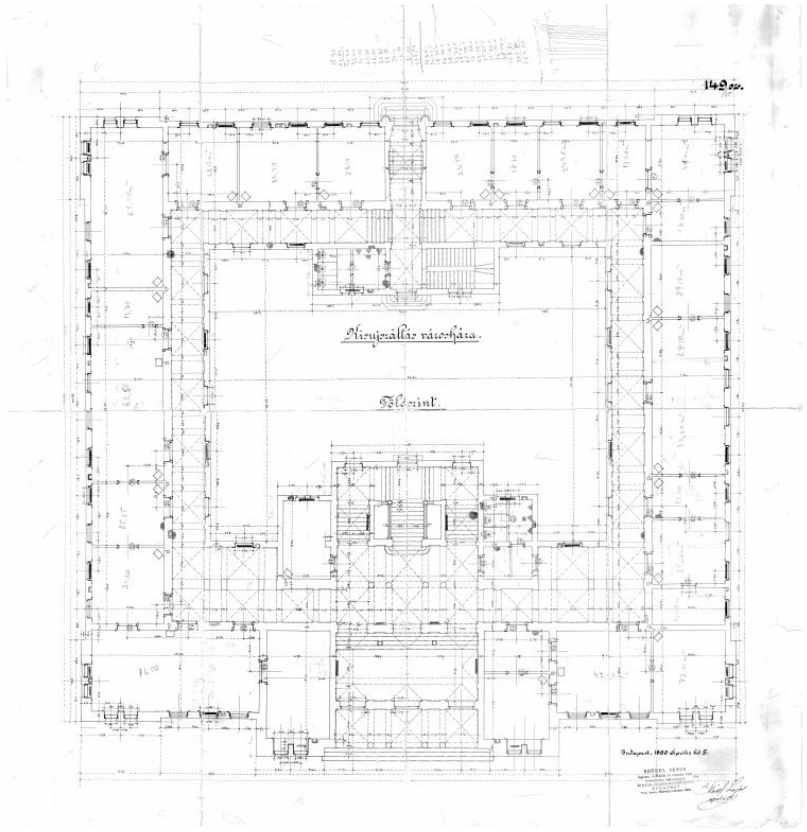

Engedélyezési terv – Földszinti alaprajz, keltezése: 1899. április 5.

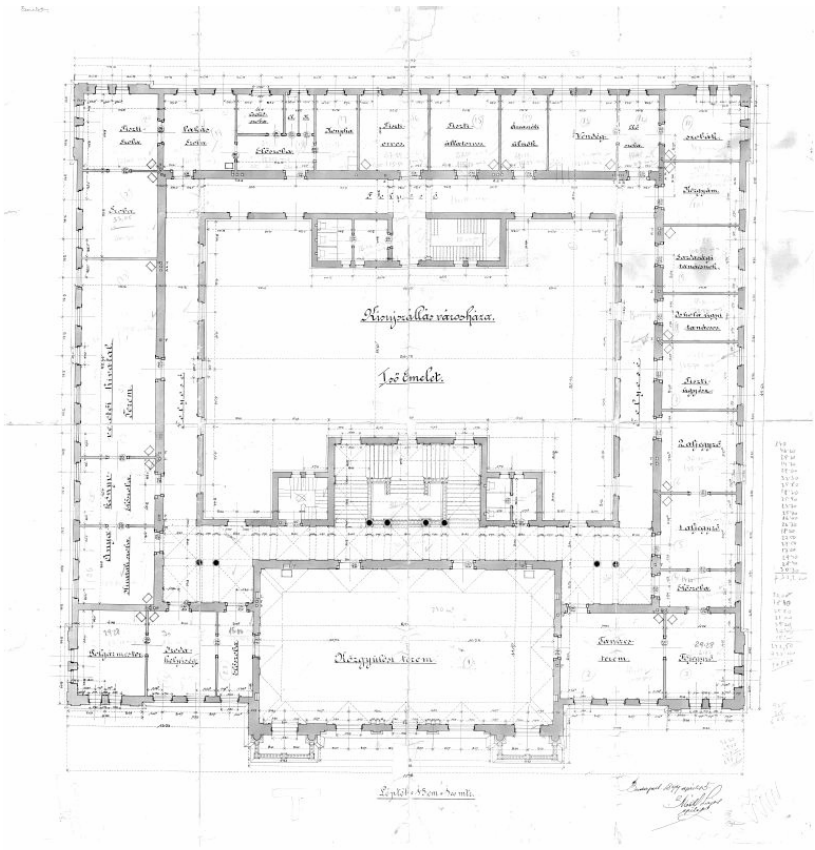

Engedélyezési terv – Emeleti alaprajz, keltezése: 1899. április 5.

Iparosok kiállítása a díszteremben 1910 körül

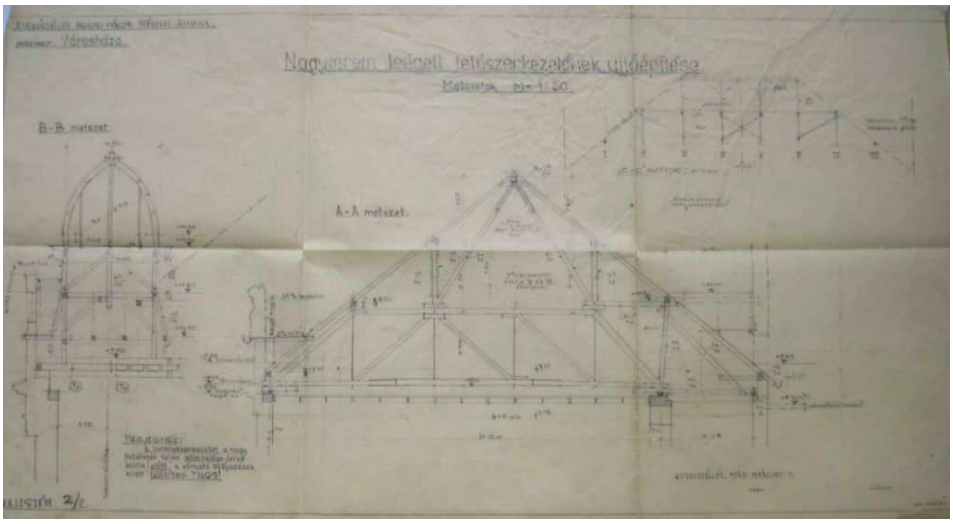

Díszterem tetőszerkezetének helyreállítási terve, 1945. március 5.

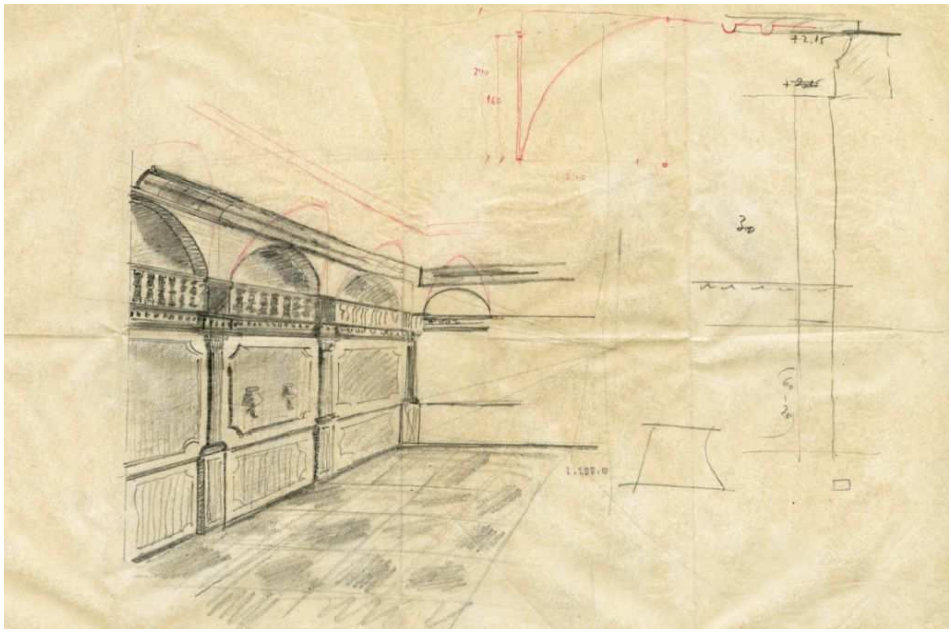

Díszterem belső helyreállítása, falnézet vázlat 1956-ból

12. Archív fényképdokumentáció

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0151320)
Postázás dátuma: 1911.01.17.

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0151319)
Postázás dátuma: 1912.07.26

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0151318)
Pontos dátuma nem ismert, feltehetően 1910-es évek

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0151325)
Kiadási adatok: Vasúti Levelezőlapárusítás, Budapest, V., Kádár u. 4.

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0151326)
Pontos dátuma nem ismert, feltehetően 1920-as évek

Forrás: http://mek.oszk.hu/kiallitas/kisujszallas/Honlap3/zeppelin.htm
A Zeppelin léghajó 1931. március 30-án átrepült Kisújszállás felett.

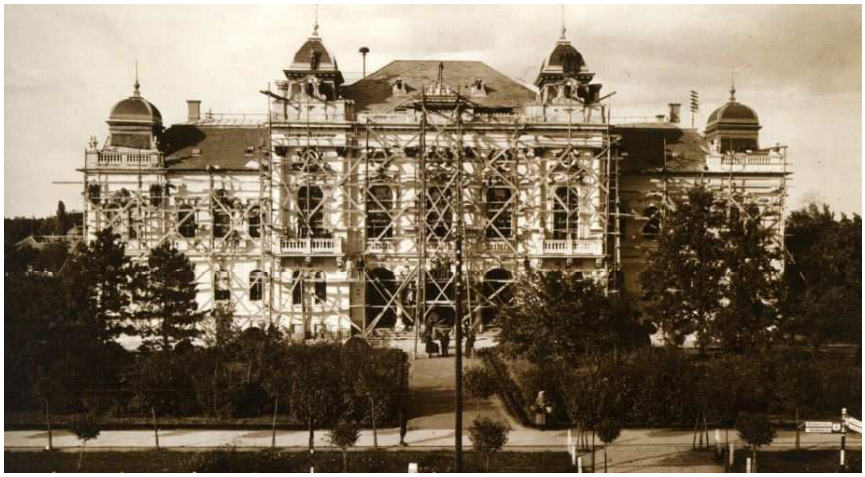

Beállványozva az 1939-es felújításkor
Forrás: „Más vót az ílet…” A régi Kisújszállás képekben. (p. 28.)

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0151331)
Pontos dátuma nem ismert, feltehetően 1940-es évek eleje

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0015841)
Pontos dátuma nem ismert, feltehetően 1950-es évek

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0015836)
Pontos dátuma nem ismert, feltehetően 1950-es évek

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0015842)
Pontos dátuma nem ismert, feltehetően 1960-as évek

Forrás: Zempléni Múzeum, Szerencs (0015861)
Pontos dátuma nem ismert, feltehetően 1960-as évek

13. Fényképdokumentáció – az épület 2016. áprilisi állapotának dokumentálása

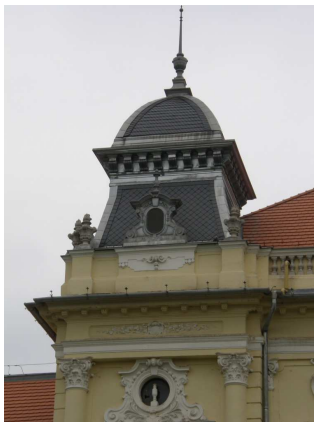

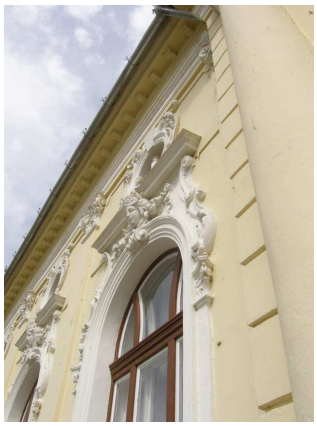

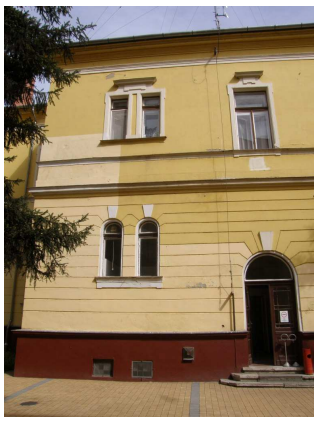

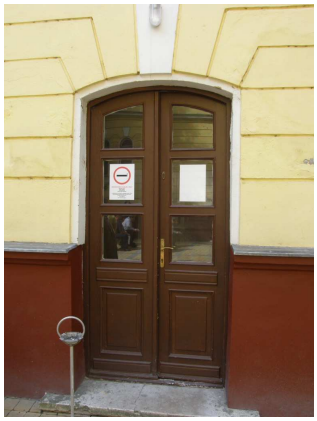
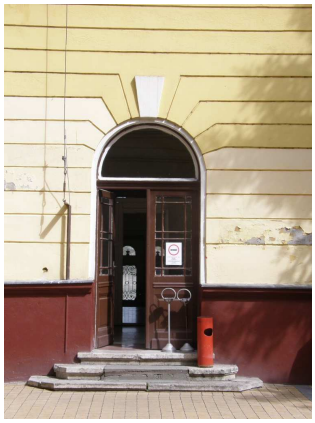

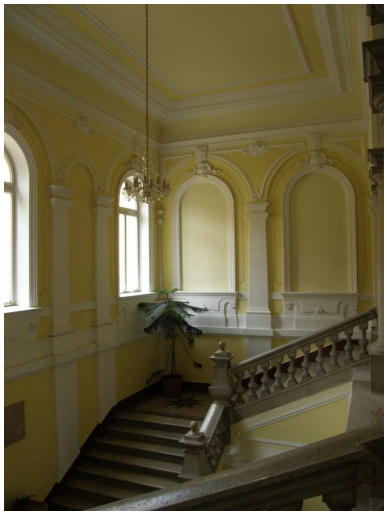
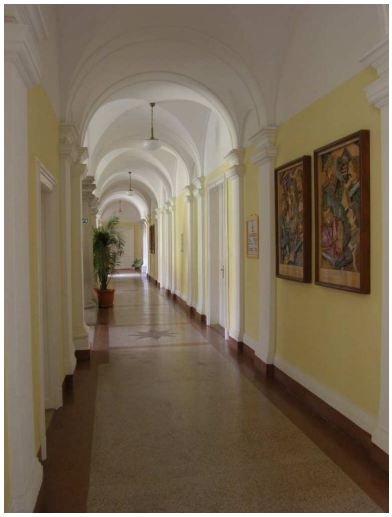

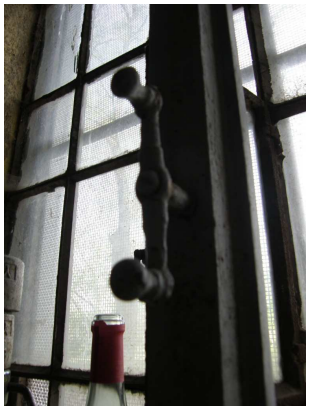

VÉSZKIJÁRAT

14. Értékleltár a Városháza épületének energetikai fejlesztéssel érintett épületelemeiről

Jelen értékleltár a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III.11.) Kormányrendelet 10. melléklete alapján **tárgyi műemlék épület tervezett tevékenységgel (energetikai fejlesztéssel) érintett részére vonatkozóan készült**.

Helyszín megnevezése:	**Kisújszállás, Szabadság tér 1., 1 hrsz.**
Védett műemléki értékek adatlapja (műemléki törzsszám: M 11641)	
Megnevezése:	Városháza
Stílus, datálás:	Neobarokk stílusban épült 1899-1900 között

A homlokzatképzés és a díszítmények anyagai, szerkezetei:

száma és megnevezése:	**jellege:**	**leírása:**	**datálása:**	**fotó:**
- homlokzat:	Simított-kváderes vakolat, vakolt tagozatok, párkányok	A főhomlokzat 5-5-5 tengelyes, előreugró középrizalittal és sarok-rizalitokkal. Az oldal-homlokzatok 15-15, a hátsó (északi) homlokzat 17 tengelyes.	Többször felújítva, átfestve. Legutóbb a főhomlokzat	
- lábazat	Simított vakolat, szürke festés	rossz állapotú, felvizesedett vakolat	többször javítva, cseréje szükséges	
- festés	Simított és kváderes vakolt felületek, kétszínű festés	Többnyire jó állapotban, párkányok, lábazat környéki hibákkal	többször felújítva	Javasolható a főhomlokzat jelenlegi festésrendszere
- díszítmények (homlokzati vakolt tagozatok)	nyílások körül vakolt keretezés, párkányok alatti vakolatdíszek, faltükrök keretezése	Állapotuk változó, nagyobb felületen javításuk szükséges	építéskori	
- tetőszerkezet:	fenyő anyagú	Az épület tetőszerkezete függesztőműves, födémtől független, kötőgerendás két állószékes hagyományos ácsszerkezet	2012-ben javítva, felújítva, jó állapotú	
- héjazat:	íves vágású cserépfedés	lécezésre készített cserépfedés	2013-ban készült, jó állapotú	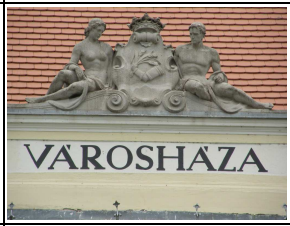
- héjazat (tornyok):	természetes palafedés	Ritkított deszkázatra készített palafedés	felújított, jó állapotú	
- szegélyek, ereszek	Horg. lemez	Vápák, oromfal lefedések	XX. sz. eleje	cserélendő

FÖLDSZINT **ÉSZAKI BEJÁRATI AJTÓ**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AJ-06
Méret/darabszám	210/545 cm, 1 db
Jellege/fajtája	Történeti fakapu, falkávában
Fajtája/típusa	Ácstokos kapu
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Ácstokos kétszárnyú fakapu, vésett táblázatos díszberakásos keskeny üvegezésű kapuszárnyakkal, keményfából.
Vasalat	• Alumínium kilincs és kilincs címer (XX. sz. második fele) cserélendő • Eredeti ajtópántok és külső ablakrács felújítandó, új szárnyakra visszahelyezendők
Üvegezés	3 mm síküveg üvegszorítós rögzítéssel
Felületkezelés	Kívül barna mázolás, belül fehér zománcfestékkel festve
Küszöb	Tölgyfa küszöb
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat, régi tábla eltávolítandó
Műszaki állapot értékelése: 0-5-ig terjedő skálán	• 2,- rossz: alsó felületeken felületi hibák • Légzárás-filtráció: légzárás rossz Hőszigetelés: 2,3 W/m2 K hőátbocsájtási tényező
Felújítási javaslat	• Megtartandó tokszerkezet– újragyártandó ajtószárnyak • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

PINCE ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs **sz.**	AB-01
Méret/darabszám	90/70 cm, 22 db
Jellege/fajtája	Fém és fa szerkezetű kétrétegű ablak
Fajtája/típusa	Két külön szerkezettel készült, eltérő anyagú ablakok, falkávába építve
Datálása	Fém ablak közül néhány eredeti (1899), fa ablakok XX. század közepe
Kialakítása/leírása	• Külső fém ablak különböző számú vízszintes és függőleges tokosztással, néhol nyíló szárnnyal, 1 rétegű üvegezéssel, többször átfestve, egyszerű fém profilokkal • Belső oldalon több típus figyelhető meg: fa ablak egyrétegű üvegezéssel, felnyíló szárnyakkal, osztás nélküli kivitelben, díszítés nélküli, egyszerű profilokkal (XX. sz. közepe), vastáblás nyíló szárny (1930-as évek vége). • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva téglány, egyenes záródású
Vasalat	• Fémpálcás ablakon részben eredeti ráfordítós zárak és pántok • Egyszárnyú vastáblákon egyszerű pántok • Fa ablakon rúdzár és félfordítós zár, diópánt • Az ablakok nagy részén fémháló a külső oldalon (XX. sz. közepe-vége)
Üvegezés	Fa ablakok szárnyaiban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás fa ablakon a tok és ablakszárnyak kívül-belül szürke színűek, Szürke fémfesték a vasablakokon kívül, fehér mázolás a belső oldalon
Párkány	nincs
Könyöklő	nincs
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és egyenes boltöv
Műszaki állapot értékelése: 0-5-ig terjedő skálán	• Fém ablak: 3 - közepes : helyenként hibák, károsodások jól látható felületi avulás, tisztítással, mázolással felújítható • Fa ablak: 3 – közepes, műemléki értékkel nem rendelkezik, újra cserélhető • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező, a mai szabványoknak nem felel meg.
Felújítási javaslat	• Eredeti fém: megtartandó – felújítandó, Fa nyílászárók: cserélhetők • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

PINCE ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-02
Méret/darabszám	80/100 cm, 26 db
Jellege/fajtája	Fém-fa szerkezetű ablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Két külön szerkezettel készült, eltérő anyagú ablakok, falkávába építve
Datálása	Fém ablak feltehetően eredeti (1899), fa ablak XX. század közepe
Kialakítása/leírása	• Külső fém ablak 4 vízszintes és 5 függőleges tokosztás,1-1 nyíló szárny, 1 rétegű üvegezés, többször átfestve, egyszerű fém profilokkal • Belső fa ablak egyrétegű üvegezéssel, felnyíló szárnyakkal, osztás nélküli kivitelben, díszítés nélküli, egyszerű profilokkal. • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva téglány, egyenes záródású
Vasalat	• Fém ablakon részben eredeti ráfordítós zárak és pántok • Fa ablakon rúdzár és félfordítós zár, diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, fa ablakon a tok és ablakszárnyak kívül szürke, belül fehér színűek
Párkány	nincs
Könyöklő	Belső fa könyöklő fehérre mázolva
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és egyenes boltöv
Műszaki állapot értékelése: 0-5-ig terjedő skálán	• Fém ablak: 3 - közepes : helyenként hibák, károsodások jól látható felületi avulás, tisztítással, mázolással felújítható • Fa ablak: 3 – közepes, műemléki értékkel nem rendelkezik, újra cserélhető • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg.
Felújítási javaslat	• Fém: megtartandó – felújítandó, Fa nyílászárók: cserélhetők • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

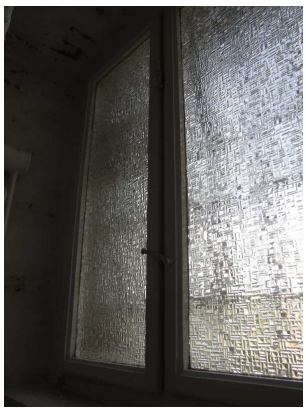

PINCE ABLAK **UDVARI HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-03
Méret/darabszám	80/60 cm, 22 db
Jellege/fajtája	Fém-fa szerkezetű ablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Két külön szerkezettel készült, eltérő anyagú ablakok, falkávába építve
Datálása	Fém ablak feltehetően eredeti (1899), fa ablak XX. század közepe
Kialakítása/leírása	• Külső fém ablak 2 vízszintes és 3 függőleges tokosztás, néhol nyíló szárny, 1 rétegű üvegezés, többször átfestve, egyszerű fém profilokkal • Belső fa ablak egyrétegű üvegezéssel, néhol nyíló szárnyakkal, díszítés nélküli, egyszerű profilokkal. • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva téglány, egyenes záródású
Vasalat	• Fém ablakon részben eredeti ráfordítós zárak és pántok • Fa ablakon rúdzár és félfordítós zár, diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, fa ablakon a tok és ablakszárnyak kívül-belül szürke színűek
Párkány	nincs
Könyöklő	nincs
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és egyenes boltöv
Műszaki állapot értékelése: 0-5-ig terjedő skálán	• Fém ablak: 3 - közepes : helyenként hibák, károsodások jól látható felületi avulás, tisztítással, mázolással felújítható • Fa ablak: 3 – közepes, műemléki értékkel nem rendelkezik, újra cserélhető • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg.
Felújítási javaslat	• Fém: megtartandó – felújítandó, Fa nyílászárók: cserélhetők • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

FSZT. ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-04
Méret/darabszám	100/245 cm, 20 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Kapcsolt gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes tokosztás,alul 2-2 felnyíló szárny, felül 1-1 íves szárny. Külső szárnytakaró ütköző díszes, faragott kialakítású. • Vésett, táblázatos kávabéllet körbe • Vésett, táblázatos parapet burkolat • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva és szárny íves záródású
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak, ablakkilincsek és kilincs címer • Rúdzár és félfordító zár • Diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztó és díszes faragott takaró profil középbarna. ablakszárnyak, tokbéllet kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tagozatos tömör fa
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: 2,3 W/m2 K hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Megtartandó – felújítandó nyílászárók, külső szárnyak cseréje, hőszigetelt üvegezés beépítése • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

FSZT., EMELETI ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-05
Méret/darabszám	140/245 cm, Földszinten: 41 db, Emeleten: 22 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Kapcsolt gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes tokosztás,alul 2-2 felnyíló szárny, felül 1-1 íves szárny. Külső szárnytakaró ütköző díszes, faragott kialakítású. • Vésett, táblázatos kávabéllet körbe • Vésett, táblázatos parapet burkolat • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva és szárny íves záródású
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak, ablakkilincsek és kilincs címer • Rúdzár és félfordító zár, diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztó és díszes faragott takaró profil sárgásbarna. ablakszárnyak, tokbéllet kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tagozatos tömör fa
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: 2,3 W/m2 K hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Megtartandó – felújítandó nyílászárók, külső szárnyak cseréje, hőszigetelt üvegezés beépítése • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

FSZT. ABLAK **BELSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-06
Méret/darabszám	110/245 cm, 16 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes, egy függőleges tokosztás,alul 1-1 nyíló szárny, felül 1 íves szárny. Külső szárnytakaró díszítés nélküli. • Kávabéllet, parapet burkolat nincs • Falkáva és felső rész félköríves záródású
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak • Diópánt
Üvegezés	Szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztók középbarnák. ablakszárnyak kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tömör fa, fehérre mázolva
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Cserélhető nyílászárók, új szerkezetbe hőszigetelő üvegezés szükséges • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

FSZT. ABLAK **BELSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-07
Méret/darabszám	80/180 cm, 4 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes tokosztás,alul 1 nyíló szárny, felül 1 íves szárny. • Kávabéllet, parapet burkolat nincs • Falkáva és felső rész félköríves záródású
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak • Diópánt
Üvegezés	Szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok és tokosztó középbarna, ablakszárnyak kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tömör fa, fehérre mázolva
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Cserélhető nyílászárók, új szerkezetbe hőszigetelő üvegezés szükséges • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

FSZT. ABLAK **BELSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-08
Méret/darabszám	130/250 cm, 2 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes, egy függőleges tokosztás,alul 1-1 nyíló szárny, felül 1 íves szárny. Külső szárnytakaró díszítés nélküli. • Kávabéllet, parapet burkolat nincs • Falkáva és felső rész félköríves záródású
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak • Diópánt
Üvegezés	Szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztók középbarnák. ablakszárnyak kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tömör fa, fehérre mázolva
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Cserélhető nyílászárók, új szerkezetbe hőszigetelő üvegezés szükséges • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

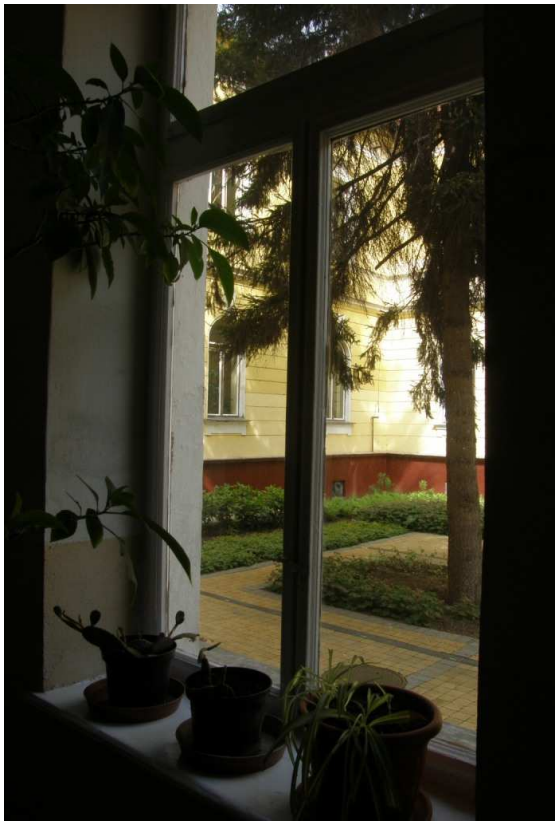

EMELETI ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-09
Méret/darabszám	210/500 cm, 2 db
Jellege/fajtája	XX. századi faablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Ácstokos ablak, falkávában, 1 db erkélyajtó szárnnyal
Datálása	XX. század második fele
Kialakítása/leírása	• 2 vízszintes és 2 függőleges tokosztás,alul 1 nyíló erkélyajtó szárny, 5 nyíló szárny. Tok és szárny egyszerű kialakítású. • Táblázatos kávabéllet körbe • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva és szárny íves záródású
Vasalat	• Alumínium kilincses fordítós zárak és címer • Diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Zománcos mázolás, kívül a tok, tokosztó és a faragott takaró profilok középbarnák,. ablakszárnyak, tokbéllet kívül-belül fehér színűek
Párkány	nincs
Könyöklő	Nincs
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 4 - jó: külső szárnyakon kisebb hibák • Légzárás-filtráció: közepes légzárás, huzat hatás, filtráció Hőszigetelés: 2,3 W/m2 K hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Megtartandó – felújítandó nyílászárók • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

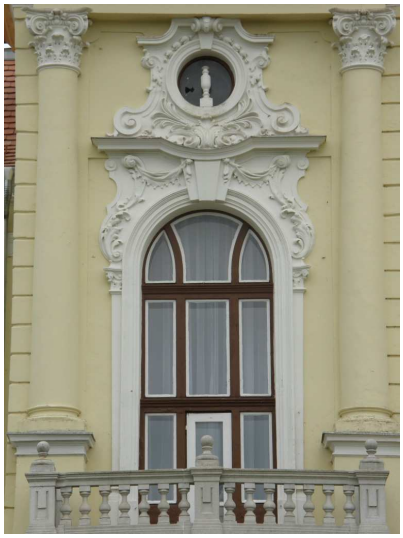

EMELETI ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-10
Méret/darabszám	210/410 cm, 3 db
Jellege/fajtája	XX. századi faablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Kapcsolt gerébtokos ablak, falkávában, nyíló szárnyakkal
Datálása	XX. század második fele
Kialakítása/leírása	• 2 vízszintes és 2 függőleges tokosztás,alul nyíló ablakszárnyak. • Tok és szárny egyszerű kialakítású. • Táblázatos kávabéllet körbe • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva és szárny íves záródású
Vasalat	• Alumínium kilincses fordítós zárak és címer • Diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Zománcos mázolás, kívül a tok, tokosztó és a faragott takaró profilok középbarnák,. ablakszárnyak, tokbéllet kívül-belül fehér színűek
Párkány	nincs
Könyöklő	Nincs
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 4 - jó: külső szárnyakon kisebb hibák • Légzárás-filtráció: közepes légzárás, huzat hatás, filtráció Hőszigetelés: 2,3 W/m2 K hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Megtartandó – felújítandó nyílászárók • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

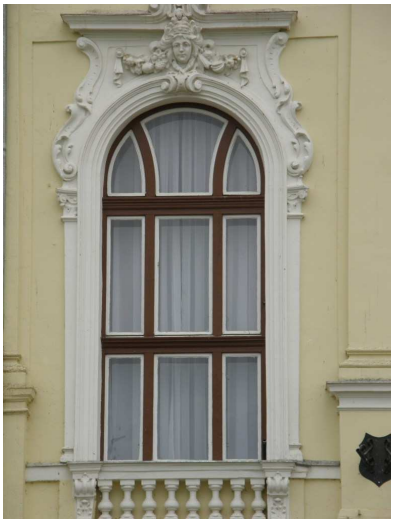

EMELETI ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-11
Méret/darabszám	140/260 cm, 41 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Kapcsolt gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes tokosztás,alul 2-2 felnyíló szárny, felül 1-1 íves szárny. Külső szárnytakaró ütköző díszes, faragott kialakítású. • Vésett, táblázatos kávabéllet körbe • Vésett, táblázatos parapet burkolat • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva és szárny íves záródású
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak, ablakkilincsek és kilincs címer • Rúdzár és félfordító zár, diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztó és díszes faragott takaró profil sárgásbarna. ablakszárnyak, tokbéllet kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tagozatos tömör fa
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: 2,3 W/m2 K hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Megtartandó – felújítandó nyílászárók, külső szárnyak cseréje, hőszigetelt üvegezés beépítése • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

EMELETI ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-12
Méret/darabszám	120/260 cm, 16 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, kétrétegű
Fajtája/típusa	Kapcsolt gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes tokosztás,alul 2-2 felnyíló szárny, felül 1-1 íves szárny. Külső szárnytakaró ütköző díszes, faragott kialakítású. • Vésett, táblázatos kávabéllet körbe • Vésett, táblázatos parapet burkolat • Belső oldali falkáva és ablakszárnyak téglány, külső káva és szárny íves záródású
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak, ablakkilincsek és kilincs címer • Rúdzár és félfordító zár, diópánt
Üvegezés	Külső – belső szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztó és díszes faragott takaró profil sárgásbarna. ablakszárnyak, tokbéllet kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tagozatos tömör fa
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat és boltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: 2,3 W/m2 K hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Megtartandó – felújítandó nyílászárók, külső szárnyak cseréje, hőszigetelt üvegezés beépítése • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

PADLÁS ABLAK **BELSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-13
Méret/darabszám	90/150 cm, 1 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Egyrétegű ablak, falkávában, 2 db felnyíló szárnnyal
Datálása	XX. század közepe (1939)
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes tokosztás,alul 1-1 felnyíló szárny, felül 1 szárny. Külső szárnytakaró ütköző egyszerű kialakítású. • Falkáva, tok és ablakszárnyak téglány
Vasalat	• Részben eredeti réz fordító zárak, ablakkilincsek és kilincs címer • Rúdzár és félfordító zár • Diópánt
Üvegezés	Szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztó és ablakszárnyak középbarnák, belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tömör fa
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Cserélendő nyílászáró • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

EMELETI ABLAK **BELSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-14
Méret/darabszám	110/245 cm, 17 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes, egy függőleges tokosztás,alul 1-1 nyíló szárny, felül 1 szárny. Külső szárnytakaró díszítés nélküli. • Kávabéllet, parapet burkolat nincs • Falkáva és felső rész egyenes záródású
Vasalat	• Részben eredeti fordító zárak • Diópánt
Üvegezés	Szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztók középbarnák. ablakszárnyak kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tömör fa, fehérre mázolva
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Cserélhető nyílászárók, új szerkezetbe hőszigetelő üvegezés szükséges • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

EMELETI ABLAK **BELSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-15
Méret/darabszám	80/180 cm, 8 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes tokosztás,alul 1 nyíló szárny, felül 1 szárny. • Külső szárnytakaró díszítés nélküli. • Kávabéllet, parapet burkolat nincs • Falkáva és felső rész egyenes záródású
Vasalat	• Részben eredeti fordító zárak • Diópánt
Üvegezés	Szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztók középbarnák. ablakszárnyak kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tömör fa, fehérre mázolva
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Cserélhető nyílászárók, új szerkezetbe hőszigetelő üvegezés szükséges • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

EMELETI ABLAK **BELSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-16
Méret/darabszám	130/240 cm, 3 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Gerébtokos ablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Egy vízszintes, egy függőleges tokosztás,alul 1-1 nyíló szárny, felül 1 szárny. Külső szárnytakaró díszítés nélküli. • Kávabéllet, parapet burkolat nincs • Falkáva és felső rész egyenes záródású
Vasalat	• Részben eredeti fordító zárak • Diópánt
Üvegezés	Szárnyakban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok, tokosztók középbarnák. ablakszárnyak kívül-belül fehér színűek
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Tömör fa, fehérre mázolva
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglafalazat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső szárnyakon jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Cserélhető nyílászárók, új szerkezetbe hőszigetelő üvegezés szükséges • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben

EMELETI ABLAK **KÜLSŐ HOMLOKZAT**	**Értékleltár-Nyílászárók (jellemző típusok)**
Konszignációs sz.	AB-17
Méret/darabszám	80 cm átmérő, 5 db
Jellege/fajtája	Történeti faablak, egyrétegű
Fajtája/típusa	Egyrétegű körablak, falkávában
Datálása	1899
Kialakítása/leírása	• Falkávába építve • Fix ablak egyrétegű üvegezéssel
Vasalat	nincs
Üvegezés	Tokban 3 mm síküveg kitt (gitt) rögzítéssel
Felületkezelés	Olajmázolás, kívül a tok középbarna. belül fehér színű
Párkány	Horganyzott acéllemez
Könyöklő	Nincs
Falkáva	Vakolt nagyméretű téglaboltozat
Műszaki állapot értékelése: 0-7-ig terjedő skálán	• 3 - közepes : külső felületén jelentős hibák, jól látható felületi avulás • Légzárás-filtráció: elégtelen légzárás, huzat hatás, túlzott filtráció Hőszigetelés: rossz hőátbocsájtási tényező a mai szabványoknak nem felel meg
Felújítási javaslat	• Megtartandó – felújítandó nyílászárók, üvegezés cseréje • Részletes felújítási javaslatot ld. a Felújítási fejezetben